

39. NEMZETKÖZI ARCHEOMETRIAI SZIMPÓZIUM (2012. május 28. – június 1, Leuven, Belgium)

39TH INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON ARCHAEOLOGY

T. BIRÓ KATALIN

Magyar Nemzeti Múzeum

E-mail: tbk@ace.hu

Abstract

The 39th International Symposium on Archaeometry (ISA) took place in Leuven, Belgium, between 28th May and 1st of June, 2012. According to the tradition of the AM since 2004, the Hungarian-related works presented on the conference were introduced to Hungarian professionals on the meeting of the Archaeometry Working Group of the HAS and the Archaeometry Workshop on the 15th of November at the Research Centre for Astronomy and Earth Sciences of the HAS. The papers in the current issue of the Archaeometry Workshop were compiled from the material of contributions to ISA 39.

More details on the conference are presented below.

Kivonat

2012. május 28 és június 1. között rendezték meg Leuvenben (Belgium) a 39. Nemzetközi Archeometriai Szimpóziumot. Hagyományainkhoz híven, a konferencián bemutatott munkákat Magyarországon is bemutattuk, az Archeometriai Albizottság és az Archeometriai Műhely közös vitáinál (2012. november 15., MTA Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont Földtani és Geokémiai Intézete). A tanulmányok anyagából állítottuk össze az Archeometriai Műhely X. évfolyamának első számát.

A konferenciáról szóló összefoglaló beszámolót az alábbiakban olvashatják

KEYWORDS: ARCHAEOLOGY, ISA, LEUVEN, BELGIUM

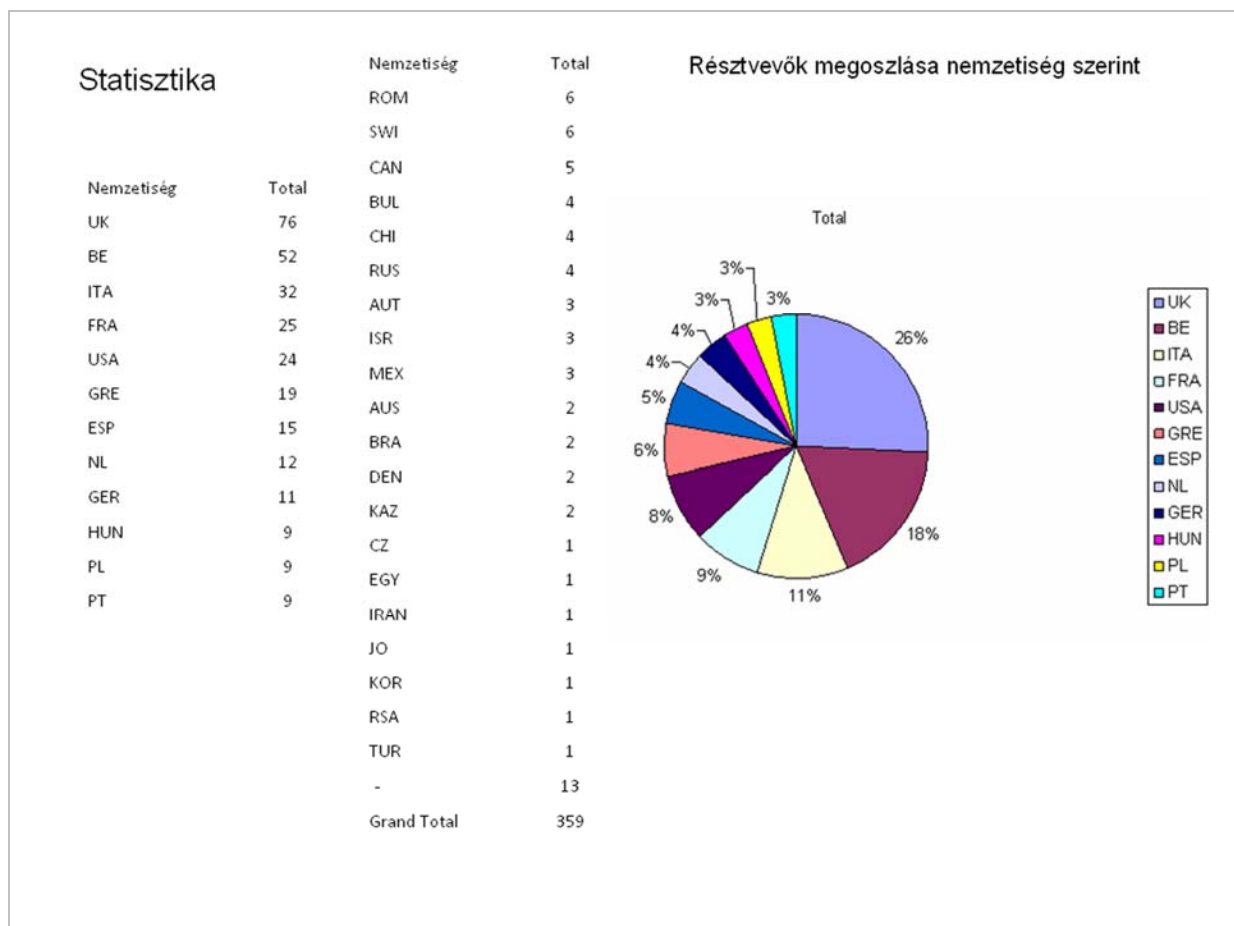
KULCSSZAVAK: NEMZETKÖZI ARCHEOMETRIAI KONFERENCIA, ISA, LEUVEN, BELGIUM

2012. május 28 és június 1. között rendezték meg az archeometriai kutatások két évente esedékes nemzetközi nagy rendezvényét, az International Symposium on Archaeometry konferenciát. A helyszín ezúttal Leuven (Belgium) volt, a rendező intézmény a Leuveni Egyetem, a fő rendező – így a konferencia állandó szervező bizottságának új tagja – Patrick Degryse. Ez viszonylag hosszú bizonytalanság után alakult így, mivel a konferencia az archeometriai szimpóziumok 50. évfordulóját is ünnepelte, ezért sokáig az „ősforrás” Oxford, majd később más, nagy-britanniai helyszínek neve merült fel. Leuven méltó és kellemes helyszínek bizonyult, sok újítással az archeometriai szimpóziumok megrendezésében.

A konferencián mintegy 400 résztvevőt regisztráltak, ebből kb. 150 főt diák státuszban. A diákok részvételét a szervezők ösztöndíjakkal is segítették. Nagy örömeinkre ez két magyar fiatal kutató útját is megkönnyítette. A konferencián résztvevők listáját nem tették közzé, így nemzetiség szerinti megoszlásuk elég nehezen mérhető fel. Nagyon sokan szerepeltek diákként a fogadó ország „zászlaja” alatt, így a klasszikus, elsősorban angliai képzési helyek nemzetiség szempontjából erősen „felülreprezentáltak”. A rendelkezésre álló adatokból a következő kép rajzolható meg (1.

ábra): Nagy-Britannia elsősorban számbeli fölénye, akik még rendező belgákat is felülmúlták a részvételi arányban; erős olasz, francia, görög részvétel. A 8 %-nyi amerikai résztvevő nem tekinthető soknak, de tudjuk, hogy a 2 évente „váltott” európai/amerikai helyszínek miatt az amerikai részvétel, nyilvánvalóan, inkább a „hazai”, legalább is közelebbi konferencián teljesedik ki. A 9 fős magyar csapat arányában, mennyiségében is egyaránt jelentősnek mondható (1. táblázat). A magyar kutatók 1 előadásban (Birch et al.) és összesen 17 poszterben voltak érintettek, ebből első szerzős magyar munka 12 db (2. táblázat). Az előadásokat/posztereket, a hagyományoknak megfelelően, az Archeometriai Albizottság és az Archeometriai Műhely közös rendezvényén magyar nyelvű előadások formájában is bemutattuk. Remélhetően az Archeometriai Műhely által felkínált gyors, magyar nyelvű megjelentetést minél több előadó választja a konferencia kötetben való megjelenés mellett.

A konferencia lebonyolításában folytatta a megszokott és bevált hagyományokat. Az előadások egyetlen plenáris ülés keretében, egymást követő szekciókban folytak. 75 előadás mellett kb. 225 posztert mutattak be, két poszter-szekcióban.

1. ábra: Résztevők megoszlása nemzetiség szerint

Fig.1.: Distribution of participants by country

1. táblázat: Magyar résztvevők

Table 1.: Hungarian participants

Bendő Zsolt	ELTE
Dúzs Krisztina	MNM
Kasztovszky Zsolt	MTA-EK
Kovács Árpád	Miskolci Egyetem
Költő László	SMMI
T. Biró Katalin	MNM
Thiele Ádám	BME (diák)
Török Béla	Miskolci Egyetem
Vanicsek Katalin	ELTE (diák)

Az alap a hagyományos archeometriai tematikus felosztás volt: kormeghatározás, leletfelderítés, biológiai anyagok, technológia- és származás-vizsgálat (anyagfajtákként: kőzetek, kerámia, fémek) mellett az ezévi speciális témakörök a „színek és kultúrák” és az „ember-környezet együttműködés” voltak. Az elhangzott előadások és poszterek téma szerinti megoszlását a **2. ábrán**

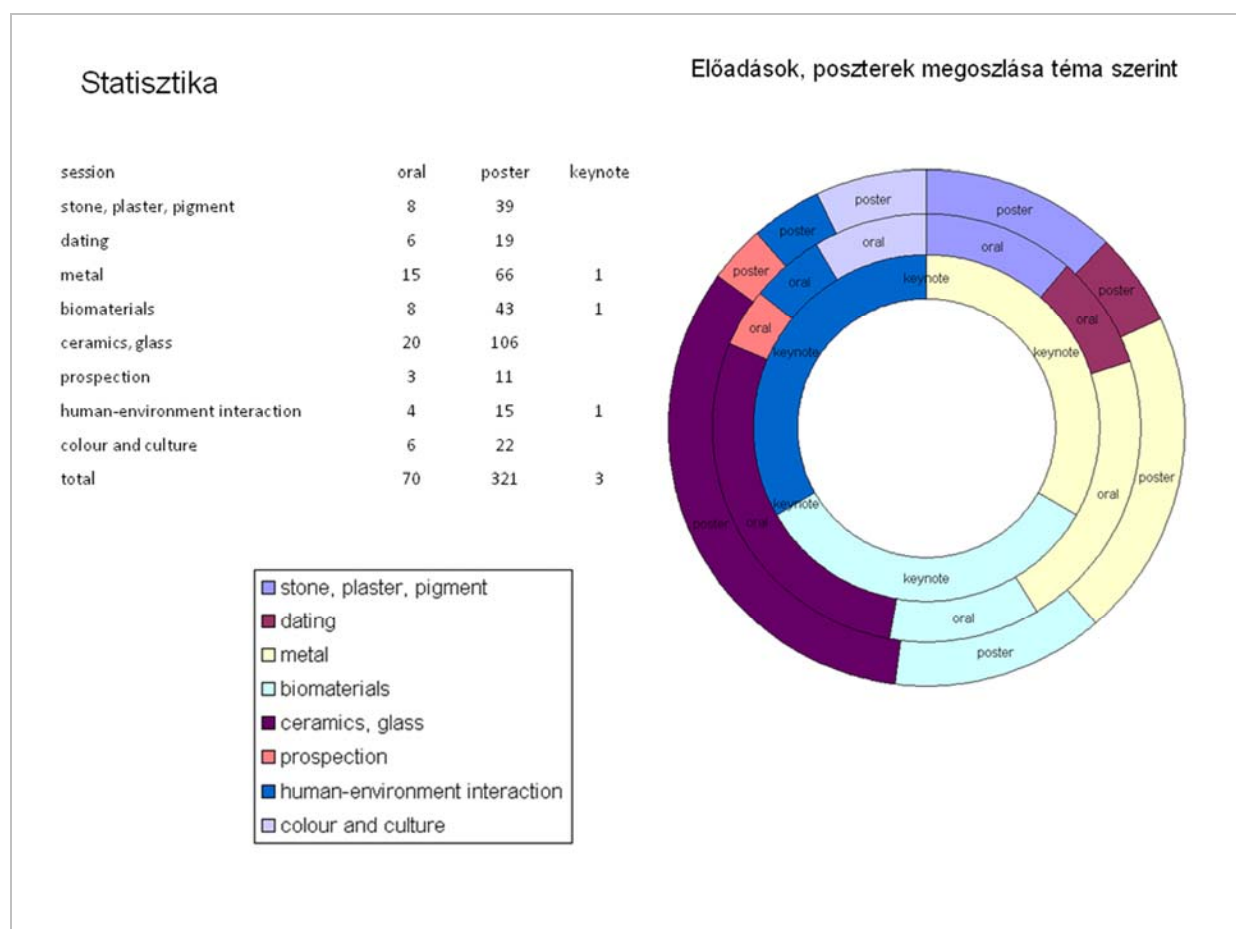
szemléltethetjük. Új jelenség az archeometriai szimpóziumok történetében a meghívott előadók részvétele, akik egy-egy késődéutáni hosszabb lélegzetű előadáson tarthattak összefoglaló, áttekintő beszámolót.

A 2012. leuveni konferencia meghívott előadói a következők voltak.

Colin Renfrew (Excavating Keros: The place of archaeometry in a holistic approach), Mark Pollard (A Prosopography of the Eurasian Bronze Age: the next 50 years) és Richard Evershed (After the Revolution: Progress and Prospects for Archaeological Biomarkers) voltak.

A szervezők a konferencia közleményeit „extended abstracts”-ként elektronikus kiadvány formájában tervezik megjelentetni. A program és az előadás/poszter kivonatok a konferencia weblapról letölthetők.

A következő szimpózium helyszíne Los Angeles lesz, 2014-ben. A fő szervező: Mark Walton, Getty Conservation Institute. Speciális téma: archeometriai vizsgálatok és bűnügyi vonatkozások.

2. ábra: Előadások, posztterek megoszlása téma szerint

Fig.2.: Distribution of lectures and posters by topic

2. táblázat: Magyar előadások/posztterek (társszerzőkkel együtt)

Table 2.: Hungarian contributions to ISA 39 (including co-authors)

Előadás

27. Ore, slag and inclusion: Measuring variability in the direct process and assessing its implications for provenancing iron using the SI method / Thomas Birch, Peter Crew, Zsolt Kasztovszky, Boglárka Maróti and Tim Mighall

Posztterek:

- C20 Raman Spectroscopic Investigation of Prehistoric Pigments: First Results from Hungary / Tamás Váczi, Katalin T. Biró and Judit Regénye
- G10 Long Distance Import of Polished Stone Artefacts: HP Metamorphites in Hungary / György Szakmány, Katalin T. Biró, Ferenc Kristály, Zsolt Bendő, Zsolt Kasztovszky and Norbert Zajzon
- M39 A Hidden Wonder of Ancient Technology: The Roman Cart – The Metallographic and Energy Dispersive X-Ray Analysis (SEM-EDX) of Iron Parts of Carts from the Roman Empire / Zsolt Mráv and Ádám Thiele
- M41 Investigation of Copper and Early Copper Alloy Axes from the Carpathian Basin / Ivan Ordentlich, Sariel Shalev, Tibor Kovács, Katalin T. Biró and Florin Gogaltan
- M50 Assay of Metallurgical Investigations in Hungarian Cannon Casting Workshops / István Ringer, Károly Belényesy, Emese Lovász, Miklós Makoldi, Péter Barkóczy and Lilla Pásztor
- M59 Technology of Iron Metallurgy in Early Medieval Hungarian Bloomery Workshops – Comparing Material Investigations of Slag, Iron and Ore Samples from Excavated and Reconstructed Smelting Experiments / Ádám Thiele and Béla Török

- M6 Using PGAA to Determine the Composition of Experimental Iron Smelting Residues: Strengths and Limitations of a Non-Destructive Analytical Technique / Thomas Birch, Peter Crew, Zsolt Kasztovszky, Boglárka Maróti and Tim Mighallí
- M62 Complex Archaeometrical Examination of Iron Tools and Slag from a Celtic Settlement in the Carpathian Basin / Béla Török, Árpád Kovács and Péter Barkóczy
- S06 Case Studies on a Non-Destructive SEM-EDX Analytical Method for Polished Stone Tools and Gems / Zsolt Bendő, István Oláh, Bálint Péterdi and Eszter Horváth
- S07 Danube: The Big Prehistoric Conveyor Belt / Katalin T. Biró, Sándor Józsa, Katalin J. Szabó and Zsuzsanna M. Virág
- S15 Recent Provenance Study of Obsidian Artefacts Found in Central Europe Zsolt Kasztovszky, Katalin T. Biró, Veronika Szilágyi, Boglárka Maróti, Tihomila Težak-Gregl, Marcel Burić, Attila Hágó, Ciprian Astalos⁴, István Nagy-Korodi, Sándor Berecki, Andor Hajnal and Béla Rác
- S32 Long Distance Import of Polished Stone Artefacts: HP Metamorphites in Hungary / György Szakmány, Katalin T. Biró, Ferenc Kristály, Zsolt Bendő, Zsolt Kasztovszky and Norbert Zajzon
- V03 PIXE Analysis of Decoration Pixels in Classical Attic Pottery / Eleni Aloupi-Siotis, Artemi Chaviara, Robert Huszánk, Tassos Lagoyannis, L. Csedreki, E. Furu, Zs. Kertész, Á.Z. Kiss, A. Simon, Zs. Török, I. Uzonyi and Z. Szikszai
- V33 Chemical Fingerprinting of Hungarian and Slovakian Obsidian Using three Complementary Analytical Techniques / Fabienne M. Eder, Christian Neelmeijer, Nicholas J.G. Pearce, Johannes H. Sterba, Max Bichler and Silke Merchel
- V61 Cassiterite in Tin Glaze of Anabaptist Faience from Hungary: Morphological and Crystallographic Characterization by SEM and TEM / Viktória Kovács Kis and Bernadett Bajnóczi
- V62 Ceramic Technological Traditions from the Early to the Late Neolithic in Hungary / Attila Kreiter, György Szakmány, Nándor Kalicz, Katalin Kovács, Zsuzsanna Siklósi, Orsolya Viktorik, Katalin Vanicsek and Ferenc Horváth
- V63 The Chemical Composition of Glass from the Hungarian Glasshouses and Glass Utilized in Hungary from the 14th Century to the 19th Century / Jerzy J. Kunicki-Goldfinger, Edit Mester and Ian C. Freestone
- V104 Preliminary Results of Late Neolithic Ceramic Analysis from Hódmezővásárhely-Gorzsa and Aszód-Papi Földek (Tisza Culture, SE Hungary) / Katalin Vanicsek, György Szakmány, Ferenc Horváth, Attila Kreiter, Nándor Kalicz, Katalin Kovács, Zsuzsanna Siklósi and Orsolya Viktorik
- V106 A Technological and Provenance Study of Two Mycenaean Glass Collections Using X-Rays and Ion-Beam Analyses / Nikolaos Zacharias, Maria Kaparou, Zsolt Kasztovszky, Boglárka Maróti, Konstantinos Beltsios, Imre Kovács, Zoltán Szőkefalvi-Nagy, Joanne Murphy, Vasilike Kantarelou and Andreas Germanos Karydas

Irodalom

39th International Symposium on Archaeometry Programme and Abstracts. Eds. Dennis Braekmans, Johan Honings and Patrick Degryse
https://ees.kuleuven.be/isa2012/scientific-programme/ISA2012_Programme_Abstracts.pdf
pp. 1-492.

<http://ees.kuleuven.be/isa2012/index.html>

<http://www.ims.demokritos.gr/ISA/>